

نآرق رد ی عوضوم لصا تاماظن میری

رگی دیاج زا ار رصانع همه، دش رارقرب هیآ نیارد [1] عوضوم لصا ماطن کی یتقو هک دوش یم «**هربقا**» تقو نآ، نینموملاریما دش «**ناسنالا لتق**» یتقو. میهدب قیبطت میه اوخب میروایب، دنک یم توافت همه «**مرفکا ام**».

ضرق یلبق ره اظ ماطن زا هک یطابترا هن اما، دنطبترم مه هب همه، یلیوات دیدج یاضف رد یضعب. دننک یم یراذگاج ار شا هناد هناد میسرپب ماما زا رگا هک شدوخ اب بسانم یزیچ. میریگب یم یراذگاج. دننک یم رارقرب ار ماطن نامه ترضح. دینیب یم تسه مه رت لصفم هک یلیوات ایاور [2] دشاب لخدات هک نیارد، دوش یم انعم، شدوخ بسانم دیدج ماطن رد؛ دننک.

تاروهظ «» = تاماظن

سونام نآ اب ماع فرع هک ار هچ ره، تسا فلتخم یاه ماطن انعم زا رثکا رد طفل لامعتسا هک اچنآ زا نهذ رد امش رگا اما، دراذگ یم نآ رب ی فرع روهظ مسا - ار شا عوضوم لوصا و شا هیلوا رصانع نآ - تسا دیشروخ ییوگ یم، یسونأم الاح ات امش دیتفگ وا هب؛ دیرک ضوع ار لوصا یدابم، ماع فرع نیمه کی رد دیرب ار وا ینهذ یدابم رگا. ادخ ربمغی پی نعی دیشروخ دعب هب الاح زا. درک عولط هک تسا نیاروهظ لایعجری، لیواتلای نعی. دوش یم ضوع مه روهظ، رگی ماطن.

زا یضعب. ماع فرع نهذ سونام ی نعی روهظ زا روظنم مییوگ یم! تسا رهاظ فالخ هک لیوات دیوگ یم دیوگ یم یتقو فرع ی نعی. دراد ی فرع روهظ مییوگ یم؛ تسا فرع نهذ سونأم، هیرکف لوصا یدابم کی رد ار وا نهذ دیرب یتقو اما. یجراخ دیشروخ قاصم هب ناشدوخ سنا رطاخ هب دنمهف یم ار نیاروهظ لایعجری، لیواتلای نعی. دوش یم ضوع مه اه نآ دوخ یارب روهظ رگی الاح، رگی یاضف نینموملاریما غارس دور یم ماطن نآ رد. یجراخ رمق غارس دورب اه نآ نهذ رمق دیوگ.

تالیوات همه الا و ماع فرع نهذ رد تسانعم نآ یدابم ندوب سونأم مدع، شنندوب لیوات هجو، لیوات دن تاروهظ دیور یم اضف نآ رد یتقو تالیوات همه و دن لامعتسا.

تایضایر، هفسلف رد (Axiome: یوسنارف هب) مویسکآ ای نوناق نُب، تشادُنُب، عوضوم لصا [1] نآیور زا و دوشیم هتفریذپ ضرفشیپ لکش هب و **تابثا** نودب هک تسا **یاهرازگ**، **کیزیف** و **قطنم** فیرعت **کیسالك** هفسلف رد هکنانچنآ تایهیدب ای لصا. دنوشیم جارختسا اهرازگ ریاس یهیدب ای حضاورپ هک (دوشیم هئارا نیدامن تروص هب بلغا تایضایر رد) تسا یاهرازگ، تساهدش لصا، نیاربانب، تسا شریذپ دروم، دشاب حرطم نآ دروم رد یلاؤس ای شحب هکنیا نودب و تسا ای قطنم رد هکنانچنآ؛ درگی رارق هدافتسا دروم اعدا ای لالدتسا یارب ییانبم ناونع هب دن اوتیم.

آلماک موهفم هک تساهدش هتفرگ (axioma) ینانوی هژاو زا هژاو نیا .تسا موسرم تایضایر دنکیم لقتنم ار یهیدب ای حضاو ،بسانم ،تسرد

.تسا لالدتسا یارب یعورش هطقن ای ضرفشیپ ،لصا ،نردم قطنم رد

رایسب ،نآ یدنب عوضوم.لصا میراد (تایضایر ای **کیزیف** رد آلومعم) یاهیرطن هک یمآگنه آلومعم اب ناوتیم ار هیرطن نآ یاههرازگ مامت هک دهیم ناشن راک نیا .دوب دهاوخ ابیز و شخب تذلل دروآ تسد هب "عوضوم.لصا" یکدنا رایسب دادعتن تفریذپ

هچخیرات

موس هدس) **سیدی مشرا** .دندرک شناد دراو **ینانوی** نادنم شناد ،راب نیتسخن یارب ار اهه یضق و اهلصا ماجنارس ات .تساهدرک هدافتسا «هیضق» و «لصا» زا اهراب ،دوخ یاهباتک رد (دالیم زا شیپ یسدنه یاهه یضق و اهلصا ،باتک هدزیس رد **دوخ.لوصا** باتک رد (دالیم زا شیپ موس هدس) **سدیلقا** .تساهدرک مطنم ار

نیتسخن ،هنومن یارب .تسا هدیمان (تساوخ ~ postulate) **التسوپ** سدیلقا ،ار اهلصا زا یرامش هطقن ود نیب هلصاف نیرتهاتوک: تساهدش میظنت بیترت نیا هب ،سدیلقا.لوصا رد التسوپ «.دنکیم لصو مه هب ار اهنآ هک تسایتسار طخ

یسدیلقا هسدنه لوصا

چارختسا ریز لصا چنپ زا (**سروغاثیف هیضق** لاثم یارب) **یسدیلقا هسدنه** یایضاق مامت دنوشیم:

.دزاسیم صخشیم ار درفهب رصحنم.طخ کی هطقن ود ره :لوا لصا

.داد دادتما تسار.طخ یور تیاهن یب ات ناوتیم ار طخهراپ ره :مود لصا

.دومن مسر هریاد کی ناوتیم عاعش.ناونع هب طخهراپ کی و زکرم.ناونع هب هطقن کی اب :موس لصا

.دناقابطنا لباق رگید کی اب همئاقریایاوز همه :مراهچ لصا

P زا هچنانچ دراد دوجو M دننام طخ کی اهنت ،نآ رب عقاو ریغ P هطقن و L طخ ره یازا هب :**مچنپ لصا** .تسا یزاوم L اب و درذگی

دنچ دیاب هک روطنامه .میراد زاین **طخ** و **هطقن** دننام میهافم هب ،عوضوم.لوصا نیانایب یارب نودب زین ار موهفم دنچ تسا مزال ،دنوش چارختسا اههرازگ هیقب ات میریذپ تابتا.نودب ار هرازگ لوصا دوشیم هدی هک روطنامه .دنیوگیم «اههدشن فیرعت» میهافم نیا هب .میریذپ فیرعت (ایدپ یکیو تیاس) .دنیامنیم رطن هب یهیدب و هداس رایسب ،مچنپ.لصا زج هب ،**یسدیلقا هسدنه**

هرازگ ریاس ،مویسکآ دنچ شریذپ اب امش هک ییاج ؛دراد دربراک تایضایر رد رتشیب مویسکآ هژاو ،خیرات کی تامویسکآ ماظن نیرتفورعم .دیزاسیم ار ناتماظن و دینکیم جاتنتسا اهنآ زا ار اه هدش انشآ نآ اب هسردم رد رتشیب و رتمک ام همه هک تسا (حطسم هسدنه =) یسدیلقا هسدنه اهمویسکآ زا یکی رگا اذل .دوشیم انب اهنآ رب ماظن کی لک و دنتسه اهماظن هدولاش اهمویسکآ .می

دوخ اما .(داتفا یسددیلقا هسدنه یارب هک تسای قافتا نی و) دوشیم ضوع ام ماظن ،مینک ضوع ار هلاقم)؟میریذپب ار مویسکآ هک دهدیم هزاجا ام هب یزیچ هچ ؟تسیچ شتیهام ؟تسیچ مویسکآ (مویسکآ هرابرد

لصا ،نیزاغآ هراگانا دودحم دادعت زا نآ شیداییپ دنور هک تسای راتخاس یعوضوم لصا متسیس دوشیم هدنارتسگ و زاغآ یقطنم دعاوق و (نیزاغآ یاههرازگ) عوضوم

نیزاغآ یاههراگانا ؟

نودب ،نآ ینعم هک تسای نخس نادیم کی رد میهافم نآ [هدشنفیرعت ترابع زین] نیزاغآ هراگانا و هریاد ،طخ نوچ ییاههراگانا یسددیلقا هسدنه رد لاثم یارب .دوش هتشاگانا مهفلباق ،فیرعت دنتسه هدشنفیرعت اهنآ دننام

ی:فیرعت یاههراگانا •

(صخشم دعاوق قبط هک دنتسه نخس نادیم رد میهافم نآ (اههدشفیرعت ای) یفیرعت هراگانا دنشاب هدمآتسدهب هدشنفیرعت یاههراگانا زا (فیرعت راتخاس

ع:وضوم لصا ؟

دودح هک یمسق هب ،تسای نخس نادیم رد یاهرازگ ترابع کی [تشدنپ / نیزاغآ هرازگ ای] عوضوم لصا هتشاگانا یهیدب اهنآ یتسرد و دنشاب نخس نادیم رد یفیرعت یاههراگانا ای نیزاغآ یاههراگانا نآ دوش

دنایسددیلقا هسدنه عوضوم لوصا ریز رد ۵ ات ۱ هرازگ لاثم یارب

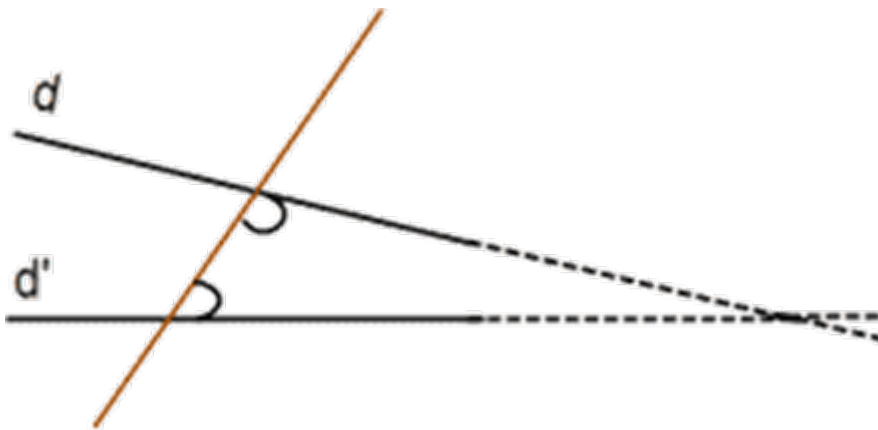
۱- دنارذگ طخ کی ناوتیم هطقنود ره زا

۲- دنارتسگ دودحمان رس ود زا ناوتیم ار طخهراپ ره

۳- درک مسر مولعم غاعش و زکرم اب ناوتیم ار هریاد کی

۴- دنربارب همئاق یاههشوگ همه

۵- رد یلخاد یاههشوگ عمج هزادنا رگا ،دنوش عطق یموس تسار طخ اب حفص رد d' و d طخ ود رگا -۵ عمج هک یفرط نامه رد ،همادا تروص رد d' و d طخ ود هاگنآ دشاب همئاق ود زا رتمک موس طخ فرطکی ؟ .دننکیم عطق ار رگیدکی ،تسای همئاق ود زا رتمک یلخاد یاههشوگ

سدیلقا مچنپ لصا

: رارق هب نآ روهشم تروص اب مچنپ لصا زا تروص نی

درک مسرر نآ اب یزاوم طخ کی ناوتیم رثکادح طخ کی زا چراخ هطقن ره زا

تسا روهشم [Playfair's axiom](#) ری ف یلپ عوضوم لصا هب ریخا تروص .تسا زرامه

جاتنتسا دعاوق ؟

ییاههرازگ زا ربتعم جاتنتسا ناکما هک دنتسه یدعاوق یعوضوم لصا هاگتسد رد جاتنتسا دعاوق دنزاسیم نکمم ار دناضورفم همدقم ناونعهب هک

یعوضوم لصا هاگتسد ؟

:لماش یعوضوم لصا هاگتسد کی

۱-،یزاغآ یاههراگانا دودحم دادعت

۲-،هعوضوم لوصا

۳- جاتنتسا دعاوق دودحم دادعت

تسا.

دعاوق ینمض روطه ب و هعوضوم لوصا ،یزاغآ یاههراگانا نایب زا دعب یسدیلقا هسدنه رد ،لاثم یارب یزاغآ یاههراگانا هیآپ رب :ینعی .هتخادرپ هدیما ن یسدیلقا هسدنه هچنآ ددنارتسگ هب ،جاتنتسا هیآپ رب ،یقطنم جاتنتسا دعاوق ندز راک :زنی و ؛[ندرک فیرعت] نتخاس دیدج میهافم راهوریجنز ندرک جاتنتسا دیدج هیضق راهوریجنز و ،اههتشاگانا نب

هعوضوم لوصا هاگتسد رد ناهرب ؟

ره هک یمسق هب ،تسا یاهرازگ یاهترابع زا یهانتم یاهوریجنز یعوضوم لصا هاگتسد رد ناهرب کی راک طسوت و هریجنز یلبق یاهترابع زا ای دشاب هاگتسد نآ عوضوم لصا کی هریجنز نیاترابع

دشاب هدمآ تسد هب هاگتسد نآ جاتنتسا دعاوق ندر.

عوضوم لوصا هاگتسد رد هیضق ؟

نآ رد یناهرب رگا طقف و رگا تسای عوضوم لصا هاگتسد کی رد هیضق کی یاهرازگ-ترابع کی دشاب نآ رصنع نیرخآ یاهرازگ-ترابع نی هک دشاب هاگتسد.

تسا هیضق کی عوضوم لصا ره، هیضق فیرت رب انب:

عوضوم لوصا لالقتسا ؟

لوصا زا یاهومجمریزچه رد یوضع رگا دنیوگ لقتسم ار یعوضوم لصا هاگتسد کی عوضوم لوصا هک، هاگتسد نآ عوضوم لوصا زا، هاگتسد نآ جاتنتسا دعاوق طسوت، دنوتب هک دشابن نآ عوضوم دیآ تسد هب، دنتسین عوضومجمریز نی رد.

عوضوم لوصا هاگتسد یراگزاس ؟

هاگتسد نآ رد ودره نآ ضیقن و یاهرازگ ترابع کی رگا تسا رازگاس یعوضوم لصا هاگتسد کی دنشابن هیضق.

لاثم دنچ [2]

نع لصفملا نع حلص نب لیچ نع ریم یبأ نب دمحم نع هیبأ نع هللا همحر میهاربإ نب یلع لاق یذلا مطعألا هللا مسافورح نم عطقنم نآرقلا یفرح لك و ملا: لاق هنأ ع رفعج یبأ نع رباج لاقف هیف بیرال باتكلا كلذ هلوق تلق لاق باجیف هب وعديف ع ماملإا و لوسرلا هفلؤی و نوقتملامه انتعیشل ناتیآلاف نیقتملل یده ماملإا هنأ هیف كشال ع نینمؤمل ریمأ باتكلا لاق نوقفنی مهانقررام و ععجرلا و ع مئاقلا مایق و روشنلا و ثعلبالا وه و بیغلللاب نونمؤی نیذلا (۳۳ ص؛ رهاطلا یرتعلا لئاضف یفرهاطلا تاییآلا لیوأت) نولتی نآرقلا نم مهانملع امم

«(مالسلا هیلع) یلع ەیالو، مەن»: لاق؟ رشبلل یركذالایه ام و: تلق

«ەیالوالا»: لاق؟ ربكلا یدحالاهنإ: تلق

اهنع رخأت نم و، رقس نع رخأ انتیالو ىلإ مدقت نم»: لاق؟ رخأتی وأ مدقتی نأ مك نم ءاش نمل: تلق «انتعیش هللا و مه»: لاق نیمیالی باحصأالا «رقس ىلإ مدقت

نولصیالا و هدعب نم ءایصوالا و دمحم یصو لوتن ملانإ»: لاق؟ نیلصملا نم كن مل: هل تلق «مهیلع

«نیضرعم ەیالوالا نع»: لاق؟ نیضرعم ەركذتلا نع مهلامف: تلق

(۵۲۸ ص، ۵ ج: نآرقلا ریسفت یف ناهربلا) «ەیالوالا»: لاق؟ ەركذتاهنإالك: تلق

اذل لیلالا و لچ و زع هللا لوق یف ع هللا دبعبأ نع دیزی نب رباج نع رمش نب ورمع نع اعوفرما عاج ماق اذامئاقلا وه و یلجت اذی راهنلا و مئاقلا مایق موی وه و ەمایقالا موی ىلإ سیلبإ ەلود لاق یشعی

ةنجل اى ىرسىلل ىرسىنسف لىطابل اىقتا و قىحل ىسفن اىطعا اىقتا و اىطعا نم اماف هلوق و

ىنسحلاب بذك و قىحل نع لىطابلاب ىنغتسا و قىحل نع ىسفن بىنعى ىنغتسا و لىخب نم اماف و
ن اهلوق اماف و رانل اىنعى ىرسىنسف ىسفن نم ع ىمئالا و بىلاط اىبأ ب اىلع ىالوب
مئاللا وه لاق اىطلت اران مكترىنأف اىلوالا و ىخالل انل ن ا و ىدهل وه اىلع ن اىنعى ىدهل انىلع
و دى وه لاق اىقشالا اىل اىلصى ال نىعست و ىعست و ىمئال عست فلأ لك نم لىق اى بىضغلاب ماق اذ
اى ىرهاطلا اىالا لىوات). ىنعىش و ع نىنمؤملا رىمأ كاذ لاق اىقتالا اىبنجىس و ع دىمحم لآ
(٧٨١-٧٨٠ ص؛ ىرهاطلا ىرتعلا لىاضف

درىگب دوى هب لىباقتم اىنعم و دى، ماظن و دى دناوت اىم هم لك كى اىتح، ىعوضوم لىصا تاماظن ردى
رد اما تسا ىما ىنل لىبق زا توغات تلىود اىنعم هب اىاور زا اىاىسب ردى هك لىل لىوات دننام
تسا ىتفر راک هب رتبى هلىود اىنعم هب مه و مالىسلا مهىلع همئا اىنعم هب مه رجب ىروس

دىزى نل رباج نع، رمش نل ورمع نع، اعوفرم دانس اىل اىور: [لاق]، اىفج نل نىدل افرش -1/ 11587
هىلع) مئاللا وه رجبلا رجبلا و: لىج و زى هلىوق: لاق، (مالىسلا هلىلع) هلىل دبى اىبأ نع، اىفج نل
و نىنمؤملا رىمأ عفشلا و نىسحلا اىل نىسحلا نم (مالىسلا مهىلع) ىمئالا رىش لىل و: (مالىسلا
هىف، رتبى ىلود هى رىس اذ لىلل و: هل كى رىش ال دىحو هلىل وه رتولا و، (مالىسلا هلىلع) ىمطاف
(٦٥٠ ص: ٥، ج٥، نآرقلا رىسفت اى ناهربلا).» (مالىسلا هلىلع) مئاللا ىلود اىل اىرست

#1 ىنل بزاب

. ... طسوت 2025 14:54:32 سرام 6 هدى داجى

. ... طسوت 2025 15:00:24 سرام 6 هدى اىاسرزور هب